บทปริทัศน์หนังสือ (Book Review)

นวลฉวี ประเสริฐสุข*
Nuanchavee Prasertsuk

ชื่อเรื่อง	:	Action Research, Innovation and Change
Change	:	International perspectives across disciplines
บรรณาธิการ	:	Thomas Stern, Andrew Townsend, Franz Rauch and Angela Schuster
ปีที่พิมพ์	:	2014
สำนักพิมพ์	:	Routledge

เกริ่นนำ

หนังสือการวิจัยปฏิบัติการ นวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลง: มุมมองนานาชาติข้ามสาขา (Action Research, Innovation and Change: International Perspectives Across Disciplines) นี้เป็นหนังสือรวมบทความวิจัยปฏิบัติการและการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่ได้รับการคัดสรรมาจากบทความที่นำเสนอในการประชุมนานาชาติเครือข่ายความร่วมมือการวิจัยปฏิบัติการ (Collaborative Action Research Network: CARN) เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2011 ที่กรุงเวียนนา ประเทศออสเตรีย สาระสำคัญของหนังสือครอบคลุม 3 ประเด็นใหญ่ ได้แก่ การวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) สามารถนำมาใช้เพื่อทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้อย่างไร การนำวิจัยปฏิบัติการมาใช้กับสาขาวิชาและประเทศที่แตกต่างกันทำได้อย่างไร และการวิจัยปฏิบัติการที่ดำเนินการในบริบทต่างๆ ที่มีความหลากหลายทำให้เกิดการเรียนรู้อะไรบ้าง ซึ่งผู้อ่านจะสามารถหาคำตอบได้ในหนังสือเล่มนี้จากตัวอย่างงานวิจัยปฏิบัติการที่ดำเนินการในหลายประเทศและหลายสาขาวิชา ได้แก่ การศึกษา สุขภาพ สังคมสงเคราะห์ และพัฒนาชุมชน งานวิจัยแต่ละเรื่องจะทำให้มองเห็นแนวทางในการปฏิบัติว่าการวิจัยปฏิบัติการสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในบุคคลและสังคมได้อย่างไร ทั้งนี้ผู้เขียนได้ให้ข้อสังเกตของการนำการวิจัยปฏิบัติการไปใช้ในกลุ่มประเทศต่างๆ ว่าจะมีความแตกต่างกันอยู่บ้าง กล่าวคือ ทางอังกฤษ ยุโรป และออสเตรเลียมักมีการนำวิจัยเชิงปฏิบัติการไปใช้อย่างกว้างขวางในการส่งเสริมพัฒนาด้านวิชาชีพซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นด้านการศึกษา เช่น การพัฒนาหลักสูตร การปฏิบัติงาน เป็นต้น เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการปฏิบัติที่ว่า “Teachers as Researchers” ในขณะที่ทางสหรัฐอเมริกา แคนาดา และลาตินอเมริกา ส่วนใหญ่จะนำการวิจัยปฏิบัติการไปใช้ในการขับเคลื่อนทางสังคมและการพัฒนาชุมชน ที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมไปในทางที่ดีขึ้น ทั้งนี้ถึงแม้จะ

* รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

มีการนำการวิจัยปฏิบัติการไปใช้ในลักษณะที่แตกต่างกัน แต่การวิจัยปฏิบัติการจะมีจุดร่วมกันก็คือการทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องอยู่ในสังคมแห่งการเรียนรู้ (Communities of Learning) เนื่องจากด้วยกระบวนการของการวิจัยปฏิบัติการ ทำให้ผู้เข้าร่วมเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับสภาพการณ์ ตลอดจนได้แสดงความคิดเห็นและเกิดพลังอำนาจ (Empowerment) ที่จะพัฒนาปรับปรุงแก้ไขสภาพการณ์ที่เป็นปัญหา

เนื้อหาในหนังสือเล่มนี้แบ่งเป็น 4 ตอน เป็นการจัดกลุ่มตามผลที่เกิดขึ้นจากการวิจัยปฏิบัติการ ดังจะขอกล่าวถึงเนื้อหาของแต่ละตอนและแต่ละบทโดยสรุป ดังนี้

ตอนที่ 1 From Micro-to Macro-Politics: AR as a Driving Force for Change

ตอนที่ 1 เป็นตอนที่ว่าด้วยเรื่องพลังของการวิจัยปฏิบัติการในการขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากจุดเล็กๆ ไปสู่ส่วนใหญ่ ตอนที่ 1 ประกอบด้วย 3 บท ได้แก่ บทที่ 1-3 ดังนี้

บทที่ 1 Innovation in Education Through Action Research โดย Herbert Altrichter and Peter Posch เป็นงานวิจัยที่ทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสำเร็จจากการวิจัยปฏิบัติการในออสเตรียและญี่ปุ่น ที่สามารถขับเคลื่อนความสำเร็จในการปฏิรูปโรงเรียนผลักดันไปสู่นโยบายระดับประเทศได้ โดยให้ความสำคัญกับความเป็นมืออาชีพของครู รวมทั้งสนับสนุนให้ครูในชุมชนสร้างเครือข่ายความร่วมมือกัน

บทที่ 2 Thirty Years of Educational Reform Through Action Research: Traces in the Austrian School System โดย Franz Rauch, Stefan Zehetmeier& Willibald Erlacher เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับการใช้โปรแกรมการพัฒนาวิชาชีพสำหรับครูมัธยมศึกษาในออสเตรีย ที่เริ่มต้นเมื่อ 30 ปีที่แล้ว โดยพบว่ามีหลายโปรแกรมที่ยังคงดำเนินการอยู่จนถึงปัจจุบัน ในขณะที่บางโปรแกรมมีการปรับเปลี่ยนไป รวมทั้งมีการพัฒนาโปรแกรมใหม่ๆ ขึ้นมาด้วย ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าด้วยกระบวนการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับการสอนและการพัฒนาชั้นเรียน โรงเรียน และเขตพื้นที่การศึกษา จากจุดเล็กๆ ไปสู่ระบบการศึกษาทั่วประเทศได้

บทที่ 3 Addressing End-of-life Issues Through Peer Education and Action Research โดย Katherine Froggatt และคณะเป็นการศึกษาการทำงานของกลุ่มผู้สูงอายุร่วมกับนักวิจัยเพื่อปลุกจิตสำนึกเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมสู่บั้นปลายของชีวิต โดยส่งเสริมให้ผู้สูงอายุช่วยเหลือผู้สูงอายุด้วยกันเองในการจัดระบบและวางแผนการดำเนินชีวิตในอนาคต โดยมีวงจรการวิจัยปฏิบัติการ คือ Problem Identification, Action, Evaluation and Reassessment

ตอนที่ 2 Action Research for Participation and Empowerment

ตอนที่ 2 เป็นตอนที่แสดงให้เห็นว่าในกระบวนการของการวิจัยปฏิบัติการที่ผู้เกี่ยวข้องต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการวิจัยด้วยจึงทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับศักยภาพของตนในการดำเนินชีวิตทั้งชีวิตส่วนตัว อาชีพ และการเมือง ตอนที่ 2 ประกอบไปด้วย 4 บท ได้แก่ บทที่ 4-7 ดังนี้

บทที่ 4 The International Collaboration for Participatory Health Research: Legitimating the Science and Ensuring Quality โดย Michael T. Wright และคณะในบทนี้กล่าวถึงบทบาทของ International Collaboration for Participatory Healthy Research (ICPHR) ซึ่งเริ่มก่อตั้งขึ้น

ในปี 2009 มีบทบาทหน้าที่ในการประสานงานกับผู้ที่สนใจในการวิจัยแบบมีส่วนร่วมในสาขาสุขภาพ (Participatory Health Research: PHR) จากประเทศต่างๆ ให้มาทำงานและเรียนรู้ร่วมกัน ระหว่างตัวแทนจากองค์กรต่างๆ และนักวิจัยในทุกขั้นตอน เป็นการนำพลังความรู้ของทุกคนมารวมกันเพื่อสร้างให้ทุกคนมีโอกาสที่จะมีชีวิตยืนยาวและมีสุขภาพที่แข็งแรง

ในบทความมีการเสนอตัวอย่างของ PHR ในเยอรมัน อังกฤษ และแคนาดา ที่แสดงให้เห็นผลกระทบของ PHR ต่อการดำเนินชีวิตของผู้เข้าร่วมโครงการให้มีชีวิตยืนยาวและแข็งแรง

บทที่ 5 Research as Empowerment: Blending PAR with Community Development โดย Karen Mcardle ในบทความแสดงให้เห็นถึงกระบวนการและผลของการวิจัยแบบมีส่วนร่วม (Collaborative Research) โดยผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในชุมชนชาวสก๊อตที่แตกต่างกัน 2 ชุมชน พบว่า การที่สมาชิกในชุมชนได้เข้ามาร่วมในกระบวนการวิจัย ทำให้คำถามการวิจัยตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนได้มากกว่า ชุมชนจึงให้ความสนใจ รวมทั้งมีการนำข้อเสนอจากผลการวิจัยไปใช้มากกว่า แสดงให้เห็นว่า PAR สามารถเสริมสร้างพลังอำนาจให้กับชุมชน ทำให้ชุมชนเข้มแข็ง ผู้คนอยู่กันอย่างเป็นมิตร มีบริการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่ดี ไม่มีการก่อความวุ่นวาย มีการจัดโครงการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อคนในชุมชน

บทที่ 6 Empowering Young Care Leavers Through Peer Research โดย RalucaVerweijen-Slamnescu และคณะในบทนี้เป็นการสรุปการเรียนรู้จากการวิจัยโดยเพื่อน (Peer Research) เป็นการร่วมมือกันของ 4 ประเทศ ได้แก่ Albania, Czech Republic, Poland และ Finland ในบทความมีการนำเสนอกระบวนการของการวิจัยโดยเพื่อนที่ทำการศึกษากับเพื่อนที่อยู่ในสถานเลี้ยงดูเด็ก เป็นการสร้างพลังอำนาจเพื่อเตรียมความพร้อมที่จะออกไปใช้ชีวิตในชุมชนได้อย่างประสบความสำเร็จ และกระบวนการของการวิจัยโดยเพื่อน ทำให้ได้ข้อค้นพบที่น่าสนใจว่าผู้ให้ข้อมูลรู้สึกผ่อนคลายในการให้ข้อมูลกับเพื่อนมากกว่ากับผู้ใหญ่ รวมทั้งเกิดบรรยากาศของความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจกัน

บทที่ 7 Powerful Partnership in a School-University Research Collaboration โดย Joanne Waterhouse และคณะ บทนี้มีการนำเสนอผลการศึกษาของโครงการ SUPER (The School-University Partnership for Educational Research Network) ในประเทศอังกฤษ โครงการ SUPER เป็นโครงการที่มุ่งสร้างให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างบุคคลจากต่างวัฒนธรรมโดยนำ Bourdieu's Concepts และ Bhabha's third Space Theory มาประยุกต์ใช้กับโรงเรียนมัธยมศึกษา 8 แห่ง และคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแคมบริดจ์ ครูที่เข้าร่วมโครงการจะได้รับความรู้จากการแบ่งปันประสบการณ์กับสมาชิกอื่นๆ ในกลุ่ม ในฐานะเป็นหุ้นส่วน SUPER ด้วยกัน ครูเหล่านี้จะนำความรู้เกี่ยวกับการวิจัยปฏิบัติการไปเผยแพร่ในโรงเรียน โดยมีบทบาทเป็นผู้ประสานงานวิจัยของครูในโรงเรียน (Teacher Research Coordinator) เพื่อนำโรงเรียนไปสู่โรงเรียนวิจัย (Research School)

ตอนที่ 3 Evidence-Based Reflection as a Key to Creative Action

ตอนที่ 3 มี 5 บท ได้แก่บทที่ 8-12 นำเสนอเกี่ยวกับนวัตกรรมที่มีความเป็นไปได้จากการวิจัยปฏิบัติการดังนี้

บทที่ 8 Camera, Action! Teaching Documentary Video as a Tool for Empowering Weak Students โดย Amir Har-Gil

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างพลังอำนาจให้กับนักเรียนที่ด้อยสัมฤทธิ์และปรับตัวไม่ได้ในโรงเรียนในประเทศอิสราเอล โดยครูจะทำการสอนให้นักเรียนผลิตวิดิทัศน์สารคดีเกี่ยวกับความหลากหลายทางสังคมและมนุษย์ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างโอกาสให้นักเรียนเหล่านี้ได้ประสบความสำเร็จในงานที่ทำ และการได้รับการชื่นชมจากเพื่อนักเรียน โดยคาดว่าจะส่งผลให้นักเรียนเกิดความเชื่อมั่นในความสามารถของตนในการที่จะเรียน เปลี่ยนแปลงและปรับปรุงตนเอง ในกระบวนการวิจัยนอกจากจะเป็นการเสริมสร้างพลังอำนาจให้กับนักเรียนที่ด้อยสัมฤทธิ์และปรับตัวไม่ได้แล้ว จากการสะท้อนภาพความสำเร็จและความล้มเหลวของงานที่ทำ ยังใช้เป็นข้อมูลสำหรับครูในการประเมินการสอนและนวัตกรรมของครูได้อีกด้วย

บทที่ 9 Reflective Processes in Action Research and in Psychoanalytic Observational Studies: Two Approaches for Teaching Professionals โดย Angela Schuster and Agnes Turner งานวิจัยครั้งนี้ทำการเปรียบเทียบผลของกระบวนการสะท้อนภาพ/ความรู้สึก ของสองแนวคิด คือ การวิจัยปฏิบัติการ และจิตวิเคราะห์ ที่มีการนำมาใช้ในการพัฒนาวิชาชีพครู โดยทำการศึกษากับนักศึกษาที่เรียนที่ Institute of Instructional and School Development, University of Klagenfurt ประเทศออสเตรีย ที่เรียนในรายวิชาฝึกสอน เป็นการศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการสะท้อนภาพในการวิจัยปฏิบัติการที่ใช้กระบวนการทางปัญญาและหลักเหตุผลจากข้อมูลเชิงประจักษ์ และกระบวนการสะท้อนความรู้สึกในจิตวิเคราะห์ที่ใช้กระบวนการสังเกตตนเอง (Self-Observation) ว่าจะสามารถพัฒนาความเป็นครูมืออาชีพได้เหมือนหรือแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งจากผลการวิจัยพบว่าทั้งสองแนวคิดแม้จะเป็นแนวทางที่มีความแตกต่างกันแต่ก็มีผลต่ออัตลักษณ์ความเป็นครูได้เช่นเดียวกัน โดยเป็นไปในลักษณะเติมเต็มให้กันและกัน กล่าวคือ การสะท้อนความรู้สึกของตน (Self-Reflection) จะมีผลต่อบุคลิกภาพรวมทั้งการเปลี่ยนแปลงความเชื่อและทัศนคติ ส่วนการสะท้อนภาพในการวิจัยปฏิบัติการจะมีผลต่อรูปแบบพฤติกรรม ความรู้ ทักษะการสอนและการสร้างสรรค์นวัตกรรม ดังนั้นจึงเป็นที่น่าสนใจที่จะนำทั้งสองวิธีการมาใช้ร่วมกันในกระบวนการพัฒนาวิชาชีพครูต่อไป

บทที่ 10 Learning to Guide Open Inquiry : from Self-Experience to Transfer into Teaching โดย Erika Keller & Sandra Puddu การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาครูวิทยาศาสตร์ด้วยการปรับเปลี่ยนบทบาทของครูจากผู้สอนไปเป็นโค้ช โดยใช้การเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้เป็นฐาน (Inquiry-Base Learning) เพื่อศึกษาผลด้านความรู้และการปฏิบัติงานสอนของครู ผลการวิจัยพบว่าการสอนวิทยาศาสตร์โดยใช้การเรียนรู้โดยครูเป็นโค้ชสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในธรรมชาติของวิทยาศาสตร์ ตลอดจนมีทักษะในการค้นคว้าหาความรู้ด้วย

บทที่ 11 Action Research in Science Education: From General Justifications to a Specific Model in Practice โดย Ingo Eilks Eilks และ Kalle (2002) ได้พัฒนาโมเดลเฉพาะของการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) สำหรับการจัดการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ขึ้นมาโดยเฉพาะ โดยมีวงจรเริ่มจากการพัฒนาวิธีการสอนและสื่อการสอน (Development of Teaching Strategies and Materials) การทดสอบในทางปฏิบัติ (Testing in Practice) การประเมินผล (Evaluation) และการสะท้อนภาพและปรับปรุง (Reflection and Revision) ในการดำเนินการจะนำทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วม ได้แก่ นักวิจัย นักพัฒนา

หลักสูตร ครู และนักเรียน เพื่อร่วมกันพัฒนาการจัดการศึกษาทางวิทยาศาสตร์ ผลการวิจัยในปีที่ 4 ของการดำเนินการวิจัย พบว่า มีความชัดเจนของการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและทัศนคติของครู ในการปฏิบัติการสอนและการสร้างนวัตกรรม นอกจากนั้นในบทความยังมีการนำเสนอบทบาทของนักวิจัยภายในที่เป็นผู้ปฏิบัติงาน (Practitioner Researcher) และนักวิจัยภายนอก (External Researcher) ไว้ด้วย เนื่องจากในการดำเนินการวิจัยมีผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่าย จึงต้องมีการกำหนดบทบาทไว้อย่างชัดเจน

บทที่ 12 Action Research with Chemistry Teachers in Israel โดย Rachel Mamlok-Naaman การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาวิชาชีพให้กับครูที่สอนวิชาเคมีในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในประเทศอิสราเอล ในด้านการปฏิบัติงาน โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการที่ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ได้แก่ 1. การระบุปัญหาและคำถาม (Identification of the Problem and Questions) 2. การวางแผน (Planning) 3. การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล (Collecting and Analysis of Data) 4. การนำไปปฏิบัติ (Implementing) 5. การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล (Collecting and Analysis of Data) 6. การประเมินผลและสะท้อนภาพ (Evaluating and Reflecting) ดังภาพ

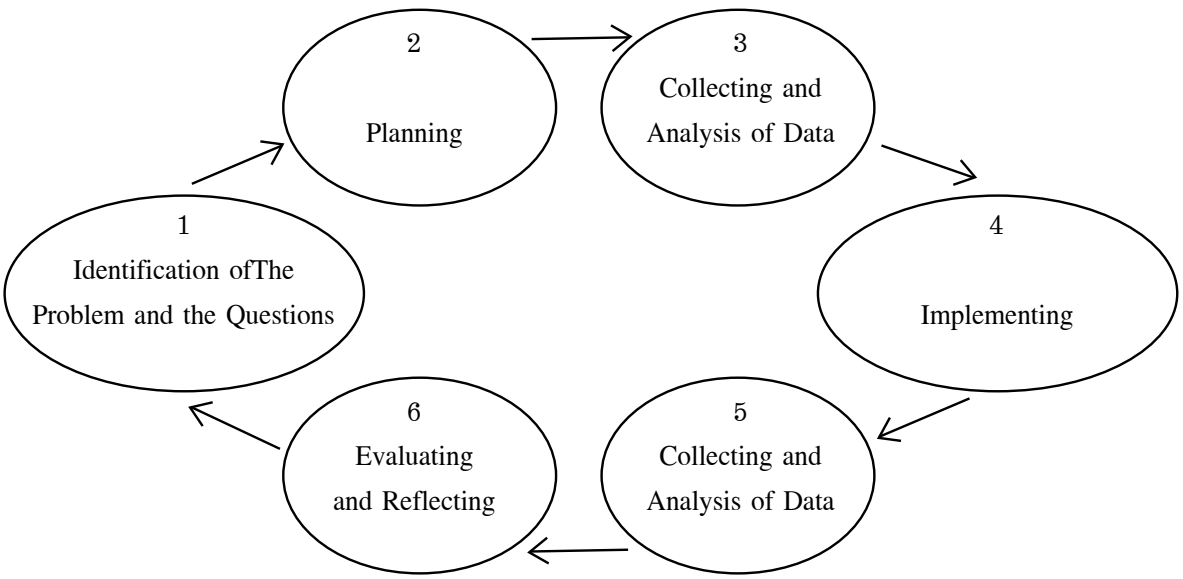

ผลการศึกษาพบว่าครูมีการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งมีการสร้างเครือข่าย การทำงานร่วมกับกลุ่มเพื่อนครูและชุมชน

ตอนที่ 4 Epistemological Considerations

ตอนที่ 4 มี 2 บท ได้แก่ บทที่ 13 และ 14 นำเสนอเกี่ยวกับความรู้พื้นฐานและความท้าทายของการวิจัยปฏิบัติการ

บทที่ 13 Critical Action Research and the Challenge of Postmodernism : Perspectives and Limitations โดย Eleni Katsarou ในบทนี้กล่าวถึงจุดเปลี่ยนสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการในยุคแนวคิดหลังสมัยใหม่ (Postmodern) เป็นการนำเสนอมุมมองที่หลากหลายต่อการวิจัยปฏิบัติการดังเช่นแนวคิดของ Carr และ Kemmis ที่เสนอว่าจุดเปลี่ยนสำคัญของการวิจัยปฏิบัติการคือมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม ด้วยการแทรกแซงผ่านกระบวนการในชีวิตประจำวันด้านวัฒนธรรม สังคม และประวัติศาสตร์ เป็นการสร้างแนวปฏิบัติใหม่และบริบทใหม่ ทำให้ผู้เกี่ยวข้องจะต้องมีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาตนเองอย่างเหมาะสมกับสภาพการณ์ ในขณะที่ Frydaki เสนอว่ายุคแนวคิดหลังสมัยใหม่ส่งเสริมให้มีการพัฒนาและการใช้ระเบียบวิธีวิจัยอย่างเหมาะสมกับลักษณะเฉพาะของสภาพการณ์ ซึ่งวิธีการวิจัยจะใช้การสะท้อนภาพและทำการศึกษาเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกตามบริบททางสังคมวัฒนธรรม และได้มีการเสนอวิธีการ Critical Discourse Analysis (CDA) ในการวิจัยปฏิบัติโดยเน้นการวิเคราะห์บทสนทนาหรือการเล่าเรื่องของผู้เข้าร่วมการวิจัย เพื่อทำให้เข้าใจความหมายของเหตุการณ์และการกระทำในบริบททางสังคมนั้นๆ โดยวิธีการ CDA จะเป็นการเพิ่มความสมบูรณ์ให้กับการวิจัยปฏิบัติการได้ เนื่องจากมีการนำเทคนิคหลายอย่างมาใช้เพื่อทำให้ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์และเชื่อถือได้

บทที่ 14 What is Good AR? Reflections about Quality Criteria โดย Thomas Stern ในบทนี้มีการนำเสนอเกณฑ์การพิจารณาคุณภาพของการวิจัยปฏิบัติการไว้ 4 ประการ ได้แก่

1. การวิจัยปฏิบัติการที่ดีควรสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างกว้างขวาง
2. การวิจัยปฏิบัติการที่ดีควรมีความร่วมมือ/การมีส่วนร่วม
3. การวิจัยปฏิบัติการที่ดีควรมีความรับผิดชอบและเกิดการพัฒนา
4. การวิจัยปฏิบัติการที่ดีควรมีการเชื่อมโยงกับแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ในบทความได้มีการยกตัวอย่างคุณลักษณะต่างๆ ของการวิจัยปฏิบัติการที่ดีไว้เพื่อให้ผู้อ่านได้เกิดความเข้าใจได้อย่างชัดเจนมากยิ่งขึ้น

จุดเด่นของหนังสือเล่มนี้

หนังสือเล่มนี้เป็นการรวบรวมผลงานวิจัยปฏิบัติการและงานวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมที่ได้รับการคัดสรรมาจากงานวิจัยจำนวนมาก โดยเป็นงานวิจัยที่มีความหลากหลายทางบริบทและสาขาวิชา ดำเนินการวิจัยโดยนักวิจัยจากหลายประเทศ งานวิจัยที่รวบรวมมานำเสนอสามารถเป็นตัวอย่างและเป็นบทเรียนที่ดีสำหรับนักวิจัยที่สนใจศึกษาหรือทำวิจัยโดยใช้การวิจัยปฏิบัติการ และการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยปฏิบัติการในหนังสือส่วนใหญ่ใช้แนวคิดของ Lewin ที่เสนอเป็นวงจรโดยเริ่มจากการวางแผน (Planning) การปฏิบัติการ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนภาพ (Reflection) แต่ในขณะเดียวกันก็มีการวิจัยบางเรื่องที่มีการนำเสนอวงจรขั้นตอนที่มีราย

ละเอียดแตกต่างกันไปบ้างตามบริบทของการวิจัยแต่ละเรื่อง ทำให้ผู้อ่านได้เรียนรู้กระบวนการทำวิจัยปฏิบัติการได้อย่างชัดเจนเข้าใจง่าย

จุดเด่นอีกประการหนึ่งของหนังสือเล่มนี้คือทำให้ผู้อ่านมองเห็นรูปแบบความร่วมมือหรือการมีส่วนร่วมที่เกิดขึ้นในการดำเนินการวิจัย รวมทั้งได้รับข้อมูลเกี่ยวกับเครือข่ายวิจัยปฏิบัติการ เช่น CARN, PHR, ICPHR และ SUPER เป็นต้น